

Vlasty, Cestov

3*18

IVAN TROJAN
JIŽNÍ KOREA
DEADTOWN
LIBOR MUSIL

POZNEJ CELÝ SVĚT

Po Čechách nebo do zahraničí cestujte s pojištěním bez limitu. A s naší mobilní aplikací, budete mít navíc pomoc vždy po ruce.

Cestovní pojištění

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Naše myšlení je dobrý sluha, ale zlý pán. Pokud ho používáme pozorně, můžeme vyřešit leccjaké pragmatické problémy, ale pokud se v něm začneme ztrácet, a to se bohužel často stává, přestáváme skutečně žít. Za den máme tisíce a tisíce myšlenek a přirozeně si je spojujeme, rozvíjíme, ale právě v ten moment se začínáme ztrácet. Přitom je možné je jen pozorovat a ne vždy následovat. Je velmi důležité si uvědomit, že skutečný život se děje jen tady a teď. Myšlenky nás vedou do minulosti, kterou v sobě nějakým způsobem hodnotíme, ale neuvědomujeme si, že už je pryč. Nebo nás vedou do budoucnosti a my máme spousty otázek, jak co dopadne. Tehdy dochází k zásadnímu momentu – nežijeme přítomným okamžikem a přehlížíme současný život, jediný reálný, který máme, který se děje tady a teď.

Vyozoroval jsem jednu věc. Život nám vrací stejnou mincí, jakou mu dáváme. Pokud jsme ztraceni v myšlení, máme obavy nebo špatné vzpomínky, tak nám to vrací jako bumerang. Pokud ale myslíme pozitivně, zase nám to tak vrátí. S tím souvisí i fakt, že se lidé snaží držet nějakých „jistot“. To nám ale vytváří utrpení, protože takzvané „jistoty“ neexistují, jsou jen zdánlivé. Život je neustálá změna, a pokud se nám to podaří v plném rozsahu přijmout, je to osvobozující. Doktor Eduard Tomáš říkal, že není trvalého štěstí v žádném z předmětů světa, včetně vztahů, lásky, nenávisti, peněz nebo úspěchů. Štěstí je pouze a jen v nás samých. Když se probudíme a venku lijede, spousta lidí si řekne, že je venku hnusně, a má pokažený celý den. Na druhé straně jsou i tací, kteří to prostě berou tak, že bez deště – vody – by nebyl život, a dobrá nálada jim zůstane.

Když si tohle všechno připustíme, když se budeme snažit být pozorní a koncentrovaní k přítomnému okamžiku, začne se naše schopnost bytí tady a teď rozvíjet a my se dostaneme do klidu, míru, spokojenosti. Nebudeme se ztrácet ve vlastních myšlenkách a nebudeme ulpívat na takzvaných „jistotách“, protože v přítomném okamžiku nic takového neřešíš, tam prostě jsi. Tohle si uvědomit je nesmírně osvobozující.

Držte se!

vlastní cestou 3¹⁸

obsah

červenec – srpen – září

editor
Boris Dočekal
redakce
Stanislav Bernard, Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová
design
Štěpán Malovec
jazyková poradkyně
Aneta Slavíková
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

04 – Ivan Trojan
rozhovor	25 – Z pivovaru
novinky z pivovaru
10 – Pazderův pláč
povídka Josefa Moníka	26 – Mám zdravou s dobrou firmu
rozhovor s Liborem Musilem
14 – Bernard Fest 2018
novinky z pivovaru	30 – Dawson City: Berta
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)
16 – Odliv na ostrově Muui-dong
fotoreportáž	33 – O absurditách
fejeton Bedřicha Solanského
22 – Deadtown
lahůdka ze světa umění	34 – Výlet do Svaté země
reportáž
	38 – Zámek Kunštát
Vysočina a okolí

ilustrace na obálce > Deadtown
(Divadlo bratří Formanů, © Josef Sodomka)

RÁD DÁVÁM LIDEM

PŘÍBĚHY

říká herec Ivan Trojan

O hercích se říká, že jsou to děti, ale zlobivé.

Jeden váš kolega mi kdysi řekl, že herectví není práce pro muže, protože muž by se neměl na jevišti odhalovat. Co o tom soudíte?

Já na tom nevidím nic špatného, ať je to muž, nebo žena. Když se někdo přijde podívat na představení, můžu mu sdělit myšlenky nějakého autora nebo i svoje, protože v divadle děláme taky autorské věci. Nevím. Ne, že bych někdy nepřemýšlel o tom, co prohlásil ten kolega, ale mám možnost lidem něco říct, podělit se o to, pobavit je. Hlavně to sdílení mě na herectví baví, mám to rád. Kdybych nebyl herec, bavilo by mě být třeba psychologem, scházet se s lidmi, mluvit s nimi... Ale vždycky máte kontrolu, kolik toho vypustíte, jak moc se obnažíte.

Ocituju ještě jeden sporný výrok – Magda Vášáryová před časem řekla, že herectví není dostatečně důstojné povolání, což mně přišlo zvláštní.

Taky už to nedělá. Já nemám v Dejvickém divadle žádné představení, za které bych se styděl, které bych nehrál rád. Vlastně bych se musel vrátit k tomu, co jsem už řekl – mě na herectví baví dialog s diváky a na tom není nic nedůstojného. Rád dávám lidem příběhy. Něco z toho, co si myslím o životě, o světě, o politice.

Pro Dejvické divadlo, věčně vyprodané, je to absurdní otázka, ale zkuste si představit, že někam přijedete a nějakým řízením osudu je divadlo prázdné. Jak by se vám hrálo, pokud by chyběli diváci?

To se nám naštěstí nestává. Ve chvíli, kdy lidé nepřijdou, nebo hrajete něco, co s diváky nerezonuje, vás pak logicky takové otázky začnou napadat. V tomhle lituji herce, kteří

hrají v oblastních divadlech, kdy nazkouší hru, udělá se osm repríz a jde to pryč. Vím, že v hraní začínám být svobodný až po desáté, patnácté repríze.

Tím chcete říct, že si vlastně to hraní ani nemůžete užít?

Oni jsou samozřejmě zvyklí na určitý rytmus, ale takové „užívání si“ by pro mě asi nebylo.

Když dostanete roli, začnete o ní hned přemýšlet, nebo čekáte, s jakou vizí přijde režisér?

Začínám o ní přemýšlet už z důvodu, jestli se mám té práci zúčastnit, nebo ne. V divadle role neodmítám, ale u filmu nebo v televizi musím být přesvědčený, že té věci můžu nějak prospět. Že mě bude bavit. Musím si na tu roli udělat názor. Rád dělám s režiséry, se kterými o roli můžu předem mluvit, vést dialog. Nebo eventuálně i s autorem.

Pokud vaše představa s tou režisérskou nesouzní, bojujete?

No, bojuju... Ale samozřejmě to musí mít nějakou míru, musím vědět, že režiséra zajímá můj názor nebo proč se ptám na určité věci. Co mi třeba vadí. Musíme si popovídat, abychom zjistili, v čem je problém. Pokud mi mé názory režisér vyvrátí, jsem spokojený a šťastný, přijmu to, ale pokud ne, pak nemá smysl, abychom se pak dva měsíce na place vzájemně trápili. To radši řeknu bohužel. Když ale roli odmítnete, není to příjemné.

Stává se vám často, že odmítáte?

Stává se to. Jedním z důvodů je, že teď mám v divadle strašně moc práce, v letošní sezóně jsme dělali tři premiéry. A doma se

mi kupí scénáře, ale já když na něčem intenzivně pracuju, nejsem schopný si jen tak scénář rychle přečíst a předat informaci dál. Potřebuju na to klid. Takže to stále odsouvám a z toho mi není dobře.

Myslím, že jste slušný a hodný člověk...

No, snažím se... (smích).

... jak se vám hrají postavy, které jdou takzvaně proti charakteru, třeba starý Karamazov, který s vašimi osobními vlastnostmi nemá podle mě nic nebo skoro nic společného?

O hercích se říká, že jsou to děti, ale zlobivé. Starý Karamazov je něco takového, je v něm škodolibost, chutí utahovat si z někoho, dovést ho do trapné situace, znemožnit ho. A ještě aby se u toho lidi bavili. Tyhle rysy v něm jsou. Já mám rád i černý humor, rád si někdy udělám z někoho legraci. A občas to i přeženu. Dostával jsem se dlouho k té postavě, ale pak to zase stojí za to.

Ale jedna postava jde úplně proti charakteru, a to ve filmu Jedna ruka netleská. V jedné scéně silně připomíná Hitlera, jak jste se s tímhle popral?

Popral jsem se tak, že jsem jakoby vycházel z té hitlerovské scény, díval jsem se na dokumenty, které jsem si velmi pečlivě nastudoval, snažil jsem se vzít si Hitlerova charakteristická gesta. Tam to bylo všechno nasáčkováno do jednoho monologu, ale chtěl jsem, aby se některé věci už objevovaly i v normálních dialogích, takže jsem si tam rozesel vlastně to, co se pak zkoncentrovalo do toho projevu. Tady jsem dokonce udělal to, co herci nemají dělat a já to nikdy nedělám, že jsem si gesta zkoušel před zrcadlem, jestli to, co vidím, je ono. A ještě k Jedné ruce, David Ondříček se v jednu chvíli ocitl se scénářem trochu ve slepé uličce, a tak mě přizval ke spolupráci. A to mi pomohlo si tu roli připravit.

Jakou postavu byste si rád zahrál? A nemám na mysli nějakou konkrétní, ale spíš typ.

Já jsem rád, že jsme v letošní sezóně udělali tři premiéry, většinou děláme dvě.

Každá je obsahově jiná. A myslím, že i herecky se nám to povedlo. Ta témata jsou silná a dotýkají se nás bezprostředně. Poslední premiéra – Elegance molekuly – je o lidech, kterých si můžeme vážít, jako je chemik Antonín Holý. Pro mě je důležitá spíš společná

Ivan Trojan šlukující, květen 2018

práce, kterou cítím jako smysluplnou. A že pořád ještě děláme něco, co lidi překvapí. Na tom mi teď hodně záleží. A nehledám, co bych si rád zahrál. Už jsem toho zahrál poměrně dost.

Něco vás asi minulo...

To určitě. Třeba mě minul Hamlet, protože jsem zjistil, že když jsme dodělali Teremina, nemám na tak těžkou roli sílu.

Režíroval jste v Dejvickém divadle hru Zásek, jaká to byla zkušenost?

Skvělá. Já jsem na texty, které si vybírám, poměrně přísný. Věděl jsem jednu věc, že pokud mám něco režírovat, musí to být text, do kterého budu zamilovaný. Ale žádný nepřicházel. Tak jsem předstoupil před herce a řekl, že nic nemám, akorát nápad. Že by to mělo být o lidech, kterým se zasekne výtah, ale důvod není technický, ale že se musí ty lidi ve výtahu zastavit. Že potřebují něco napravit, něco ze sebe vyndat a pak se jim ten výtah zase rozjede. Potřebujeme se někdy

zastavit a něco si poslechnout, něco sdělit, vypovídat se a něco se o sobě, ale i o těch druhých dozvědět. Čím se trápíme... Takže jsem měl téma. Bývalý opavský disident Ivo Mludek napsal, že žijeme nespokojené frustrované životy v krásných časech. Mně to téma tenkrát přišlo strašně současné, jako kdyby to, o čem jsme chtěli mluvit, on řekl v jedné větě. To byl další střípek. A tak jsme tu hru začali společně psát. Já jsem se snažil vymýšlet postavy, které by šly trochu proti naturelu lidí, kteří to budou hrát, anebo naopak s ním byly v souladu. Hlavně, aby to byly postavy, které můžou být v nějakém konfliktu, a aby se v tématech, která se tam probírají, postupně měnily. Takže se může v tom představení stát, že někdo je v jednom tématu silný, charakterní a v jiném úplně selhává. Vlastně ten přístup byl pro mě překvapivý, já většinou chci být připravený na všechno, abych se bránil svým neurozám a všemu, co pak v práci nastává, ale tady jsem se kupodivu pochlapil a šel do tak riskantní věci. Nebylo to poprvé, kdy věc v divadle vznikala tak, že jsme si ji psali při zkoušení.

Podobně vznikala i Černá díra, kterou režíroval Jiří Havelka.

Ano. Ale tady ta ambice byla přece jen jiná, větší nebo vyšší ve svém sdělení. Černá díra byla spíš komedie... Vlastně jsme ten měsíc a půl, skoro dva, fungovali jako taková parta, kterou jsem já nějakým způsobem koordinoval. Taky jsem v divadle trávil šest i osm hodin. Čtyři hodiny jsme zkoušeli a pak jsem s dramaturgyní Sukovou a občas i s Martinem Myšíčkou ty věci, které jsme improvizovali, převáděli do textu, hráli jsme si s tím. Mě takové spoluautorství naplňuje a baví.

Zkusíte si ještě někdy režii?

Vypadá to, že asi ano, někdy za rok a půl.

Dovedete si představit, že byste režíroval hru v nějakém jiném divadle jako host?

Záleží na tom. Dejvické divadlo má luxus v tom, že můžeme pracovat způsobem, jakým vznikal Zásek. Takhle u nás pracuje Petr Zelenka, který v Dejvickém divadle uvedl už čtyři představení a texty dodělával s námi. Sám říká, že repliky, které napsal, potřebuje slyšet přes herce a případně je upravit. Takže takhle tady vznikla spousta věcí. To se dá v Dejvickém divadle. Není myslím tolik divadel, kde by to takhle šlo dělat. Záleželo by na tom, které divadlo by to bylo, jestli by mě zajímali lidi, kteří tam jsou, a jakým

způsobem pracují. A asi bych musel jít do nějakého spíš pevného textu, musel bych ho hledat, abych věděl, že pro ně i pro mě je dobrý a že ho společně chceme udělat. To je základní předpoklad nějaké spolupráce, že nás to bude bavit a zajímat. Když to nejde, zkoušení je pak peklo. Ale zatím je pro mě důležité být tady.

Hrajete, zkusil jste režii, nějakým způsobem se podílíte na textech. Co takhle zkusit napsat drama?

Myslím si, že na to nemám. Nejsem dost chytrý, dost vzdělaný, pokud mluvíte o nějakém dramatu. Možná komedie, to by třeba nějak šlo, opravdu nevím... Myslím, že by to spíš muselo být nějaké spoluautorství, mít někoho, kdo by mě táhl nějakým větším záberem, rozměrem. Já o sobě dost pochybuju a myslím, že v tomhle případě pochybuju správně.

Když odešel z funkce uměleckého šéfa Dejvického divadla Miroslav Krobot, tak se po nějaké době začalo mluvit o tom, že divadlo je v určité krizi. Byla to krize?

Když končí ve funkci šéfa někdo, jako je Mirek Krobot, tak se samozřejmě objevují různé dohady, pochybnosti mezi lidmi, kteří se divadly zabývají. Možná si i někteří přáli, aby úspěšné Dejvické šlo už do prdele. Říkali si – těch úspěchů bylo dost. Přání tu trochu bylo otcem myšlenky, to jsme cítili. Přišel Michal Vajdička, my jsme si ho přáli, ale pak se ukázalo, že přece jenom je Michal spjatý s Bratislavou. Učí tam na škole, má tam rodinu. A že některé věci, které se spíš dotýkaly způsobu přemýšlení, jak bychom to tady měli dělat, tak možná, že jsme se úplně nepotkávali. Ale určitě si nemyslím, že představení, která jsme udělali po tom, co Mirek odešel, jsou špatná. Naopak jsou pořád velmi dobrá, mají silnou odezvu u diváků, například Racek od Čechova. Jaké ceny jsme za ty hry dostali. Ostatně i Zásek byl nominovaný na text roku. Vzkříšení taky. Myslím, že to byl rozchod, který nás vzájemně bolel, ale byl asi nutný a důležitý. My jsme zvažovali velmi dlouho, kdo by měl nahradit Mirka a pak Michala, a zjistili jsme, že náš způsob práce a uvažování, že to je společná věc, že herecký soubor má na představení vliv, že je tady velká touha po tom dělat něco, co nás naplňuje. A po těch dvaceti letech je už těžké nás zaujmout a strhnout. A proto si musíme tyhle mety dávat, ne co nám vyloženě půjde po srsti, to my víme, že je tady to

nebezpečí, ale že tam musí být něco, s čím se chceme utkat, co nás bude zajímat a bavit. A to si myslím, že víme. To se v téhle sezóně podařilo beze zbytku. Samozřejmě byla tady krize, hádali jsme se, nevěděli jsme, jak z toho ven. Hlavně se stalo, že jak Dejvické divadlo bylo slavné a dobré, začali sem chodit filmoví režiséři. Už to nebylo jen, že točím já a David Novotný, začali jsme točit prakticky všichni. A neměli jsme čas sejit se na pořádnou práci. To jsme si museli říct i za cenu toho, že něco odmítneme. Je pěkné hrát ve filmu, ale v době, kdy budeme zkoušet novou věc, to nejde. A toho se snažíme držet a myslím, že se to daří. Ano, krize... jasně. A my jsme si na základě toho uvědomili, a to je zase ta nová věc, tak krom toho, že se umíme pohádat, si pořád dokážeme sami ze sebe dělat legraci. A to i v dobách té nejhlubší krize. A tím, že jsme šli jakoby ke dnu, vznikl nápad na hodně černý seriálek, který se

jmenuje Zkáza Dejvického divadla. Je o tom, že nedostaneme grant, a jak se to celé začne sypat až do úplného konce. S naší zkázkou si teď hrajeme.

Neriskujete?

Já si myslím, že je to nejlepší způsob, jak se s těmito věcmi vypořádat. Že to je způsob nadhledu a černý nekorektní způsob humoru, umět si ze sebe udělat legraci. A pokud tuhle schopnost neztratíme, tak si myslím, že pořád ještě máme naději.

Odborníci tvrdí, že když se objeví nové divadlo a přijde s něčím novým, že to funguje, teď nevím přesně, kolik let...

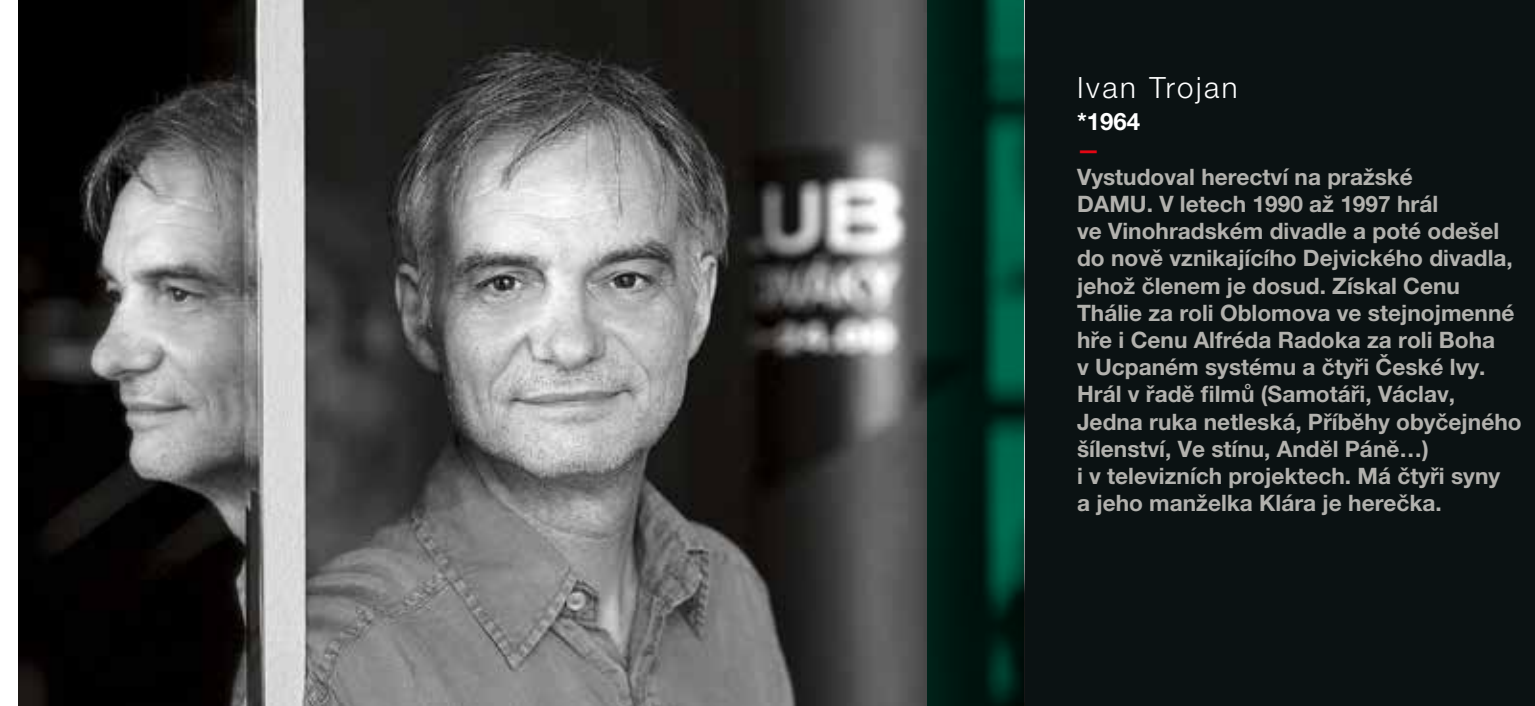
Sedm let se říká. U generačních divadel.

... no a vy jste už na trojnásobku, to je unikum.

To jo, ale také jsme měli krize, je to jako v manželství. Ale když vznik, začátek manželství nebo divadla je založený na hluboké lásce, tak je pak větší šance, že se přes ty krize přenesete a vrátíte se k tomu, že pořád tu svou ženu nebo divadlo milujete. To je myslím věc, která nás drží, a vědomě si dáváme úkoly, které jsou jiné. Že nejedeme pořád v tom samém zajetém režimu. Že nežijeme jen z úspěchu a z toho, co nám jde.

Musím říct, že jsem v Dejvickém divadle viděl dobře dvanáct, patnáct inscenací a zklamala mě jen jediná – Zimní pohádka od Shakespeara, kde jsem mimo jiné postrádal humor.

To je v pořádku. My ani nechceme, aby se všechna naše představení líbila všem. Jsou diváci, kteří mají problém s Goethovým Spřízněním volbou. Zimní pohádka je u samotného Shakespeara velmi zvláštní. První půlka je

Ivan Trojan
*1964

Vystudoval herectví na pražské DAMU. V letech 1990 až 1997 hrál ve Vinohradském divadle a poté odešel do nově vznikajícího Dejvického divadla, jehož členem je dosud. Získal Cenu Thálie za roli Oblomova ve stejnojmenné hře i Cenu Alfréda Radoka za roli Boha v Ucpaném systému a čtyři České Ivy. Hrál v řadě filmů (Samotáři, Václav, Jedna ruka netleská, Příběhy obyčejného šílenství, Ve stínu, Anděl Páně...) i v televizních projektech. Má čtyři syny a jeho manželka Klára je herečka.

až takové psychologické drama a druhá, jak se ocitnou v Čechách, je skoro fraška, svou strukturou je jiná, zvláštní. Viděl jsem kdysi v Národním divadle Zimní pohádku a říkal jsem si, že je to v podstatě nehratelná věc. Mně se v Dejvickém líbí, ale chápu a je v pořádku, že někomu se něco nelíbí.

Myslíte si, že nejnovější hra Dejvického divadla Elegance molekuly, kterou napsal a režíroval Petr Zelenka, zatím jsem ji neviděl, jenom jsem četl recenzi, je po dvou experimentech návrat ke klasičtějšímu dramatickému textu?

Vůbec si nemyslím, že je to klasičtější drama, je to spíš takové dokumentární drama, svým způsobem nezbytné, protože zpracováváme příběh lidí, z nichž někteří ještě žijí. To představení přesto není černobílé. Nikdo není vyloženě dobrý, nebo naopak hajzl. Představení velmi rezonuje s diváky a já mám pocit, že jsme zase udělali smysluplný kus. Že můžeme být hrdí na člověka, jako byl chemik Antonín Holý, který zachránil život milionům lidí. Je jedním z těch, protože nebyl sám, kterým se to povedlo. Ve hře je hlavní pětka chlapů, které se to podařilo dotáhnout až do konce. Vývoj léku trvá léta a stojí miliony. Začalo to příběhem Antonína Holého a pak je to příběh více lidí. Je hrozně silný, možná Petr ze začátku ani netušil, jak silný je. A hra, kterou jsme udělali předtím – Vražda krále Gonzaga – je také zajímavá. Vlastně jsme původně měli udělat představení k výročí našeho divadla. Nějakou legraci

s písničkami. Každé ráno jsme se tady sešli a byli jsme tak plní politické situace u nás, co se tady děje, že jsme vlastně o tom pořád mluvili, až jsme udělali něco, co nějakým způsobem přesahuje to, co jsme zatím dělali, že tam vyjadřujeme svůj občanský postoj.

Máte před sebou nějaký nový film, abyste rozšířil svou obdivuhodnou sbírku čtyř Českých lvů?

Mám něco rozdebatovaného a jednu věc asi můžu prozradit, že scénář napsal Marek Epstein a měla by to režírovat Agnieszka Holland. Ten film mě čeká v příštím roce.

Pojďme od herectví. Máte čtyři kluky, což není úplně obvyklé. Není to někdy docela záhuľ?

(smích) No... někdy ano. Hlavně v souvislosti s mým pracovním vytížením. Je to záhuľ, ale vykoupení radostí, protože kluci jsou dobří. Máme z nich radost. Navíc máme, my tomu říkáme dva dvojvrhy – Františkovi je osmnáct, Pepíčkovi sedmnáct, Tondovi je osm a Vašíkovi šest. Na prvních dvou jsme si výchovu zkoušeli a teď už jsme...

Zkoušení.

Ano, už se nestresujeme.

Myslíte si, že se některý z vašich synů vydá ve vašich stopách, jako jste se vy vydal ve stopách svého otce?

Jeden – Josef – už je jasný. Už točí. Myslím si, že on talent má, takže tam se holt nedá nic

dělat, jsem s tím smířený. Na druhé straně jsem šťastný, že už teď ví, co chce dělat. Ten starší zkoušel přijímačky na DAMU a dostal se do druhého kola. Protože jsem už asi osmkrát vybíral budoucí herce, vím, že zájmem pedagogů je, aby tam měli opravdu dobré lidi. Oni se snaží to rozpoznat, což opravdu není jednoduché, protože není nic horšího než vzít někoho, kdo talent nemá a pak se na škole vzájemně trápit. Takže jsem měl jistotu, že nehledí na to, že je to ten Trojan. Tam to nevyšlo. První i třetí kluk je takový uvážlivější, přemýšlivější, kdežto druhý a čtvrtý – to jsou emoce.

Když jsme spolu před lety dělali rozhovor pro Playboy, hodně jsme se bavili o depresích, kterými trpěla vaše žena a trpím jimi i já. Je z toho venku?

Má svého psychiatra, je léčena, takže v tomto smyslu je z toho venku, ale ne tak, že by se obešla bez prášků, musí je brát. Podzim je většinou horší, to se prášky musí zvýšit, ale pak se zase sníží. A když přijde ten atak, tak je to opravdu nepříjemné. Je to chemie, alchymie najít ty správné prášky, na to se musí přijít a někdy to trvá léta. Když Klára zveřejnila, že má tuhle nemoc, její hlavní myšlenka byla sdělit ostatním, že tahle nemoc existuje, že je vážná a že se musí řešit. Že tím můžete zachránit nejenom sebe, ale i manželství, rodinu, práci... Chce to vyhledat odborníka, aby s ním člověk mluvil, a zapojit i partnera, aby si uměl představit, co člověk s depresemi zažívá.

JOSEF MONÍK

Pazderův pláč

V dubnu jsem spadl z kola a zlomil si ruku. Zůstalo mi křivé zápěstí. V červenci zemřela matka, vážila 35 kilo. Umírala tak dlouho, že už jsem ani neplakal, jenom jsem bezmocně svíral pěsti a neměl do čeho praštit. Bylo mi šestnáct. Na den přesně o měsíc později stály v ulicích Prahy tanky naplněné bratrskou pomocí. Rusové přijeli zachránit socialismus. Volali jsme na ně, ať táhnou domů. Měli jsme je pod okny gymnázia. Říkali jsme jim, že jsme taky Slovani, alespoň k něčemu nám byl ze školy dobrý povinný jazyk Puškinův. To bylo tak všechno, co jsme mohli. V Dejvicích obklíčili ministerstvo obrany, na Letné ministerstvo vnitra, tábořili tam týden a posrali celý park, kde předtím stála socha Stalina. Jako by ho přivezli zpátky.

Rok 1968. Ovládala mě bezmoc a agresivita a s partou devíctvářských grázlíků jsme začali chodit do boxerského oddílu na pomezí Bubenče a Letné, do staré tělocvičny vedle sportovní haly Sparty.

Trénoval nás kouč Pazdera, legenda. V šestnácti letech přišel do Prahy jako neznámý outsider z jižních Čech, neměl na boty a bosý vyboxoval profesionální titul v polotěžké váze. V šestém kole nokautoval mistra republiky, Němce Rademachera. Protože uměl levý hák. To bylo v Lucerně v roce 1935.

Často nám o tom vyprávěl. Byla to historka jako z amerického snu. Bezejmenný bosý venkovan dobude velkoměsto ještě dřív, než si ho stačí prohlédnout. Byl by se proslavil v Evropě a možná i v Americe jako Franta Nekolný, ale jeho nejlepší léta připadla do dobu protektorátu a musel se omezit na domácí ring. Nemusel rukovat jako Max Schmeling, který si z Prahy odvedl filmovou hvězdu Anny Ondrákovou a zlomil si nohy při seskoku nad Krétou (tak velcí chlapi by nikdy neměli sloužit u parašutistů). Pazdera reprezentoval ještě v 50. letech a potom se dal na trenérskou dráhu.

V 60. letech, když se Československo kamarádilo s indonéskými marxisty a posílalo jim kalašnikovы, poslali tam

také Pazderu jako trenéra národního týmu. Vyhrál se svými svěřenci pět zlatých medailí na Asijských hrách a dostal zlatý řetěz od člověka s homolí cukru na hlavě. Po návratu byl dekorován prezidentem Novotným společně s loutkoherci a hrdiny socialistické práce. Teď byl zpátky na Spartě a v tělocvičně trénovali i reprezentanti, kteří u něj začínali, jako Kapín, Čumpelík, bratři Hájkové, Znamenáček a nestárnoucí olympijský vítěz Němeček. Tisíce ran, říkal můj idol a vzor Pavel Znamenáček, opakoval po třech kolech bušení do nejtěžších pytlů. Byl lehký velter jako já, tančil s nedostíhnou elegancí v levém i pravém gardu a v tréninku proháněl těžké váhy.

Pazdera nás učil základní údery, stínovat, bušit do pytle a skákat přes švihadlo. Levá, levá, levá a pravá, říkal Pazdera, levá pravá slitá – trháč. Ještě rychleji a odskoč dozadu, ještě rychleji a za úderem tečku, tak, a teď přidej levý hák – takhle, tělo se vytáčí z paty, ruka v pravém úhlu, rovné zápěstí, zpevněné, za úderem tečku a ruka je zpátky u brady. Píchej! Píchej! A odskoč. Sidestep a kontr, ducking a zvedák pravou, říkal starý Pazdera. Levý hák, to bylo jeho.

Tři kola švihadel. Nemuseli jsme posilovat, činky jsme neznali. Nejdůležitější je švih, říkal Pazdera. A břišní svaly, aby vám soupeř nesebral dech. Sedy lehy se zapřenýma nohama.

Levá pravá, levý hák, rána jako z děla, pískový pytel poletuje jako míč. Sladěná série ran. Kde se to ve mně bere? Cítil jsem uspokojení. Měl jsem rád to chlupaté prostředí, hrubé a upřímné. Tady se ukáže, co v kom vězí. Pazdera byl psycholog, věděl, že hluční pubertáci, když se ocitnou sami v ringu, ztrácejí půlku odvahy. Po týdnu nás nahnal mezi provazy, kluky, kteří jsme se znali z uličních rvaček. Toho jsme se nebáli, všichni jsme si navzájem nějakou ránu dlužili a známého kluka se nikdy tolik nebojíte. Proti mně ale postavil Rusa, syna diplomata z velvyslanectví, které se nachází jen kousek přes železniční přechod; trať nad Stromovkou.

Byl to gymnazista jako já a nebál se. Rusové se nebojí a děti diplomatů jsou až moc sebejisté. Ale já měl větší švih a byl jsem rychlejší. Sedm ran za vteřinu. Šest set kilo v pravém rovném. A hlavně jsem měl motivaci. Tou dobou hokejisté poráželi Sověty na mistrovství světa a celá zem s nimi slavila symbolické i smutné vítězství nad okupanty. Chudák Aljoša Šapošnikov! Osobně jsem proti němu nic neměl, ale tušil jsem, že jeho fotr je agent KGB. Trefil mě první a z nosu se mi spustila krev. To mě jen rozlítlo. Zasypal jsem ho ranami a šel jsem po něm jako kočka za myší. Schovával se do dvojitého krytu a utíkal kolem provazů. Pazdera, který obvykle zastavil nerovný boj, nic nenamítal a počkal, až stopky zazvoní konec kola.

„Richtig,“ řekl trenér. „Krev nic neznamena. Hlavní je srdce, a to ty máš.“ Za měsíc ze zptal, jestli nechci nastoupit v Děčíně za první mužstvo v extralize. Putík onemocněl.

Putík byl uznávaný boxer, stejně starý jako my, ale měl už za sebou dvacet ostrých zápasů, vesměs vítězných. Naskočit místo něj do soutěžního utkání proti neznámému borci bylo něco jiného, než se utkat s Aljošou nebo s kamarádem z ulice. Byla to čest, byl to i strach z neznáma.

Box byl sport bezpečnostních složek, nejlepší extraligové týmy byly Dukla Olomouc (vojáci) a Rudá hvězda Ústí nad Labem (policie). Hegemonii narušovaly Uhelne sklady Praha – jejich borci sedávali ráno v pět na pivo, když otvírala hospoda Na Špejchaře, a v šest už rozvázeli uhlí – a ČSPLO Děčín, lodníci z labského přístavu. U těch se stávalo, že někdy nedali dohromady deset vah, protože se jejich borci nacházeli ve výkonu trestu.

Box je sport spravedlivý. Cítili jsme zadostiučinění, když tetovaný lotr nabil fízloví. Ale jeden s kotvou na předloktí teď proti mně nastoupil v Děčíně. „Nech ho vyjančit,“ radil mi Pazdera v modrém rohu. „On má svaly, jenomže tihle grázlové chlastaj, nemají fyzickou. Na zápas chodí rovnou od ženský (ženská je pro boxera nejhorší mor, bere ti

dech už jenom, když vedle ní spíš, natož když z tebe ždíme bílkoviny). Utancuj ho. Nech se honit, on se vyštaví.”

Nechal jsem se honit, v prvním kole jsem utíkal z rohu do rohu, protože námořník měl opravdu ránu jako z děla, a kdyby mě trefil naplno, zápas by skončil. O první pauze jsem se na trenéra podíval vyčítavě. „Ještě nejsme v šatně,“ hučel do mě a točil mi ručníkem před obličejem. To bylo jeho oblíbené. „Ještě nejsme v šatně.” To opakoval, ať už člověk vítězil, nebo prohrával. Měl pravdu, od půlky druhého kola došel soupeři dech, chodil pomalu a padaly mu ruce. Vodil jsem si ho, jak jsem chtěl. Občas se ještě pokusil o strašný, leč dopředu avizovaný švih, jemuž jsem se snadno vyhnul. Káravě jsem ho pak zabrzdl prudkým kontrem na bradu, podplížil se duckingem a ničil ho pazderovskými levými háky. Vyhrál jsem jasně na body.

Potom se mi Pazdera věnoval přednostně. Udělám z tebe juniorského šampiona, říká a nechal mě trénovat s reprezentanty.

Pazdera byl rasista. „Cikána se bojíš? Neboj se. Cikán má odvahu jenom, když je v partě nebo když má břitvu. V ringu není nic.” A měl pravdu. Byly výjimky – Tišer a ještě jeden. Na druhou stranu uznával černé boxery. Tykva z jeho stáje, poloviční černoch, kterého nechal v Plzni americký seržant v pětačtyřicátém, vybojoval bronzovou medaili v lehké střední váze na mistrovství Evropy půl roku potom, co se vrátil z kriminálu, kde seděl za neplacení alimentů. S Tykvou jsem trénoval, při sparringu šetřil mladé kluky, spíš vyučoval: „Dej mi, pořádnou,“ nastavoval břícho nebo bradu, „dej mi, neboj se!” Uměl boxovat v levém i pravém gardu a my jsme ho obdivovali, i když smrděl chlastem. Po letech skončil jako vyhazovač v nočním baru s kudlou v břiše, právě když vyhazoval cikána. Vylízal se z toho, ale nadále měl problémy s placením výživného na všechny černé děti, které se k němu v Praze hlásily.

Předpokladem dobrého boxera je nebát se rány. Nebál jsem se. Ale předpokladem vítěze a zafatého bojovníka je také vůle soupeře pobít, sundat, sejmout, vyřídít bez nenávisti, člověk musí být nad věcí. To jsou vlastnosti šelmy. Šelma jsem nebyl. Měřil jsem 178 cm, což je výška střední váhy, a boxoval v lehkém velteru – 63,5 kg. Žádný soupeř na mě nedosáhl, udržel jsem ho na distanc. V juniorské kategorii jsem vybojoval jedenáct vítězných zápasů, než přišlo mistrovství republiky v Českých Budějovicích. Tam na mě nastoupil domácí borec Staněk.

Těsně před zápasem Pazderu odstavili. Politické čistky, které se po osmašedesátém týkaly představitelů politického života, pomalu dorazily na úroveň klubů a trenér musel být loajální komunista. To Pazdera zjevně nebyl, byl to jednoduchý člověk a okupace nazýval okupací. Dostali jsme nového trenéra z Moravy, kterému snad nevadilo spatřovat v invazi bratrskou pomoc. Změnil mi taktiku, chtěl, abych držel střed ringu, ale nemohl za to, že jsem prohrál.

Už předem jsem se necítil dobře. Večer jsem nejedl. Byl jsem až moc lehký, slabý, cítil jsem se jako moucha. Staněk měl úctyhodnou pověst, v sedmnácti letech nastupoval pravidelně za dospělý extraligový tým. Doufal jsem, že se mi nedostane na tělo, že ho jako obvykle udržím na distanc. To se nepovedlo. Byl ve formě, levačkou mi rozbíjel kryt a třefoval tvrdými háky na hlavu, na žebra. Dával i kladiva do zátylku, ale za to jsem si mohl sám, protože jsem se otáčel. Ve druhém kole jsem byl po ráně na bradu počítán do osmi. Byl jsem rád, že jsem ta tři kola ustál. Nepamatuju si ani, jestli jsem ho vůbec trefil. Krátce nato jsem boxu zanechal. Prvotní síla agrese mě opustila. Četl jsem Karla Hlaváčka. Četl jsem Raymonda Radigueta. Tušil jsem nějak, že poezie s tímhle sportem nejde dohromady. Hlavně mi chyběl ten otcovský vztah s Pazderou.

Staněk vyhrál mistrovství republiky dorostenců a jako velký talent byl v osmnácti letech povolán do seniorské reprezentace k mezinárodnímu zápasu proti Kubě. Jak rychle vyletěl, tak rychle zhasl. Boxoval se v Lucerně, ta viděla výhru Petra Sommera nad Stevensonem. Jenže v naší váze byl černoch v červeném rohu nad sílu jihočeského chasníka. Byl to jiný lidský druh, spíš primát s osmi rukama. Nevím, co tihle hoši v Havaně dělají, když zrovna netrénují, nemyslím, že balí doutníky. Přiletí z jiného světa a jsou rádi, že se jim podařilo na chvíli opustit Ostrov svobody. Každopádně jsou ve všem jiní. Rychlejší, hravější, rány jako mačetou do žeber, na solar, na bradu a Staněk věru dopadl jako posečená třtina. Udržel se po celý zápas na nohou, ale dostal nepočítaně, byl dvakrát počítán, motal se a z obou obočí mu tekla krev. Dneska by sudí zápas zastavil. Tehdy v amatérském boxu nebyly masky, tehdy se ještě boxovalo na doraz a rozhodčí nekončili zápas předčasným RSC. Tříkolový box o všechno byl mnohem rychlejší než dlouhé komerční zápasy na západě. Sportovci byli za socialismu koncentrovaní profesionálové. Ještě dva týdny po zápase byl

Staněk otupělý, měl otřes mozku. Vrátil se do ringu pomalu, měl špatnou orientaci. Vyboxoval už jen pár zápasů a nechal toho. Ne že by zblbnul, ale byl potom zádumčivý a nemluvil. Sportovní klub mu dal jakousi trafikou ve formě správce tělocvičny. Jako aktivní rohovník byl vyřízen.

Přišla zima slavná svou zimou. Na Silvestra 1978 spadla teplota přes noc z plus 10° na mínus 20°. Byl jsem čerstvý otec a do nového roku jsem vyjel s tříměsíčním synem v kočárku. Dítě spokojeně spalo. Oblékli jsme ho dobře, ale před fakultou chemicko-technologickou mě potkaly dvě ženy moudrého věku, které znepokojeně nahlédly do kočárku a sdělily mi, že v takovém mrazu se s dítětem nemá chodit ven. „Podívejte se, už má namrzlé tvářičky,“ pokáraly mě. „Jak je starý? Měl byste mít rozum.“

„Poslala mě manželka,“ bránil jsem se. Považoval jsem červenou barvu na líčkách potomka za známku pevného zdraví, nicméně jsem dal na jejich radu a vydal se s ním domů. Sám jsem byl dobře oblečený, zima byla příjemná, silný vzduch ničící bacily. Na rohu ulic Studentská a Zikova se proti mně vypotácel prostovlasý muž v rozepnutém kabátě, pod kterým měl jenom tenké tričko, holý krk. Vypadal, jako kdyby utíkal z popravy. Zmateně křížoval chodník, jednu botu rozvázanou, tiskl si pěsti ke tvářím v jakémsi dvojitém krytu, plakal a vyražel nesrozumitelné zvuky. Možná je opilý ze silvestrovské oslavy. Takhle by neměl chodit na mraze.

Chtěl jsem ho varovat, jako ženy varovaly mě. Ale vždyť je to trenér Pazdera! Deset let jsem ho neviděl a on se tu teď potácí, je zjevně grogy po tvrdém úderu. Jak znám boxery, obvykle končí na stará kolena v hospodě, kde si nechávají kupovat panáky od pamětníků a přehrávají si s nimi staré zápasy. Ale Pazdera nepil. Ani teď nebyl opilý. Uchopil jsem ho za klopy kabátu rybí kost a přinutil ho zastavit. „Pane Pazdera,“ říkám mu zblízka, „pane Pazdera, pamatujete si na mě? Kynčl, lehký velter.“ Cítil jsem, kterak mu tluče srdce. „Takhle tady nemůžete chodit, nastydnete. Je dvacet pod nulou. Já vám zapnu kabát. Slyšíte mě?“

Slyšel, ale nevnímal. „Umřela mi žena,“ vzlykal bolestně a v pěsti svíral bezmocné žezlo bláznů, „třicet devět roků jsme spolu byli. Teď ji odvezli. Co si počnu? Proč jsem nešel první?“ Zůstal stát se sklopenou hlavou a s upaženými rukama člověka, který tápe a neví, co hledá, prudce dýchal otevřenými ústy. Nic na hlavě, rozcuchané husté vlasy ho

dělaly mladším, připomínal dítě. Neměl teď snižený práh bolesti, nýbrž mrazu. Byl úplně bezbranný, člověk se srdcem, leč nepraktický, neschopný uvažovat, blábolil pořád to samé, umřela mu žena, co si počne. Očima těkal od odrazu k odrazu sklíček zamrzlé ulice, ale roční období zůstávalo v úplném stínu. Zvyklý férovému boji nevěděl, jak se postavit potutelné smrti bez rozdílu vah. Tvrdočelná kuráž tady neměla zeď, do níž by mohla vrazit. Na špičce nosu měl hrudku ledu, pod ní jinovatku slzí, na zarudlé tváři rašil třídenní vous a z uší mu trčely šedivé chloupky. Opuncován těmito detaily vypadal groteskně tragicky, jako nemotorné zvíře, přitom úplně přirozeně, obraz prazákladní bolesti. Nikdy si na nic nehrál a teď byl tak cele otevřený v tom rozepnutém kabátě, v rozevřeném krytu po úderu pod pás.

„A co děti? Máte nějaké děti, pane Pazdera?“

„Děti jsme neměli. Ona má nějaké příbuzné, ani je neznám.“

Co jsem mu měl říct krom toho, aby se zapnul a šel domů. Slzel s otevřenými ústy, z nichž mu málem vypadla zubní protéza, která smutně poskakovala na roztrěsenem dolním rtu. Polykal naprázdno. Co mu zbývá? – prošlo mi hlavou. Vegetativní dožití v domově důchodců? Bačkory, televize, bledé dietní jídlo, společnost neznámých lidí, domino nebo Člověče, nezlob se! na voskovaném plátně... Vdovci chátrají rychle, i když nechlastaj. Kolem se ztrácely slzami rozleptané domy, netečný Nový rok.

Od starých Dejvic zazněl zvon kostela. Uvědomil jsem si, jaká je to

vzácnost. Režim obvykle nepřipouštěl, aby kostely bylo slyšet, snad je to tím, že je Nový rok a poledne. Všechno zakázat nemohli. V druhém plánu mi docházel naléhavý, ale neuchopitelný poměr mezi viděným a slyšeným, mezi světlem a stínem, tektonikou horké krve, která jím lomcovala, a klekáním zvonů za frekventovanou Leninovou třídu. Zvoní i za zemřelou ženu boxera.

„Jděte domů,“ říkám znovu, „nebo počkejte, já vás radši odvedu. Kde bydlíte?“

„V Šárecké ulici, u Zámečku,“ zaštkal s roztrěsenou bradou, zuby zacvakaly a vrátily se na místo.

To je dobrý kilometr odtud, uvědomil jsem si a pohlédl jsem na zrudlé tváře syna. Dítě spalo. Mráz kopřivu nespálí, řekl jsem si. Zapínal jsem Pazderovi kabát, stál strnule jako dítě, které se nechává obléknout od matky. Pak se pohled svezl do kočárku a vrátila se do něj inteligence. „Kluk je to, že jo?“ zeptal se.

„Kluk, pane Pazdera, „má přes pět kilo.“ Byl jsem rád, že se mu vrací myšlení. „Jak se jmenuje?“

„Štěpán.“

„Pěkněj, pěkněj, musíš být pyšný otec.“

Tlačil jsem kočárek do kopce špalířem smutečních konifer, novoroční vdovec se snažil držet krok na zledovatělém chodníku, střídavě se díval na dítě a zvedal oči k obloze. Vzlykal. Bydlel u archeologického muzea, v patrové vilce za Kotlářkou. V předzahradce podupávali na sněhu tlustí příbuzní v černých kabátech a hlasitě o čemsi debatovali. Úlevně výkřiky, švagrová zjevně z venkova, se

šátkem na hlavě, běží k brance. „Kdes byl Vojtěchu, dělali jsme si starosti. Kde jsou klíče od kredence? Je tam závěť? Tohle nám nemůžeš dělat, v takovém mrazu.“

Předal jsem trenéra pozůstalým. Děkovali a zvali mě dovnitř na funerální slivovici, ale musel jsem s dítětem domů. Pazdera se odevzdaně nechal odvést. Zaslechl jsem, jak znovu vzlyká. Ale ve dveřích domu se otočil, zvedl hlavu a houkl na mě přes slzy: „Dej kluka na box, ať je z něj pořádněj chlap.“

Spěchal jsem s kočárkem dolů do Dejvic. V parčíku za Zámečkem hráli kluci holomajznu a přede mnou na chodníku se najednou kutálel zbloudilý tenisák. Zastavil jsem kočárek a popoběhl za míčkem, abych jim ho hodil zpátky, automatická reakce nedospělce. Sledoval jsem, jak se znovu dávají do boje na zasněženém trávníku, v mraze. Křičeli v zápalu utkání, křížili hokejky, padali se smíchem na zem. Najednou vidím, jak se můj kočárek rozjíždí z kopce dolů a než jsem ho stačil doběhnout, narazil do uliční lampy. Převrhl se na bok, syn se rozeřval. Trnul jsem strachy. Nejenže ho vozím na mraze, ještě ho zmrzačím. Vypadl napůl ven, zelený dudlák ve sněhu, náraz našťěstí ztlumila peřinka a tlustá kombinéza, kterou měl na sobě. Ale vřískal dál, usedavě plakal s otevřenou pusou a pěstmi šermoval proti neviditelnému nepříteli. Z nosu mu tekla krev. Zaplať pánbůh, je celý. Křičí jenom. Postavil jsem kočárek na chodník a utíral chlapci nos kapesníkem. Krev, to nic není. Plíce má silné. A srdce taky, srdce je důležité. ■

Bernard Fest 2018

foto Josef Čech

Barbra Poláková

Karel Gott

Jelen

The Tap Tap

Tomáš Klus

Russian Style Folkestra

Divokej Bill

Emir Kusturica & The No Smoking Orchestra

Mandrage

Jaroslav Uhlíř

No Name

Slza

Miroslav Žbirka

ODLIV NA OSTROVĚ MUUI-DONG

Poloostrov omývaný Žlutým mořem na západě a Japonským na straně východní je v současné době vyspělým státem s ekonomikou světového vlivu. A to i přes to, že Jižní Korea patřila ještě v polovině minulého století mezi nejchudší země a v jejím hospodářství dominovalo zemědělství a rybolov.

V blízkosti Korejského poloostrova leží asi 3000 malých ostrovů a malinkých neobydlených ostrůvků. Po odlivu zůstávají na nedohledných plážích v bahně nepatrné dírky nebo vzduchové bublinky. Ty prozrazují přítomnost některých z mořských živočichů. Hledači malými hrabičkami opatrně odkrajují vrstvy bláta, dokud nenarazí na některý z otvorů, respektive průduchů vedoucích na povrch. Hledají nejen mušle. Ta nejcennější vypadá jako sponka do vlasů a měří asi deset centimetrů na délku. Aby jim neunikla, opatrně do odkryté díry nasypou sůl, která jí připomíná vracející se mořskou vodu a instinkt s tím spojený. Ten se jí ale stává osudným, protože v té chvíli ji mrštné ruce hledačů vytáhnou z bahna ven a hodí do připraveného kbelíku k ostatním.

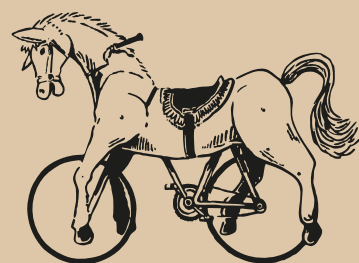
Na největším jihokorejském ostrově Čedžu žije komunita převážně padesátiletých a starších žen, které se v černých neoprenech, s brýlemi, v rukavicích a se závažím na hrudi každý den potápí do hloubky až deseti metrů, aby tam sbíraly velmi cenné mořské plže a mušle. Na mořské hladině je poznáte jen podle vznášející se bójky a k ní přivázané sítě na úlovky, nic víc, potápí se bez kyslíku. Abalone (anglický název pro jedlého mořského plže), česky ušeň, posléze prodávají přímo na pláži nebo v malých přístřešcích vzdáleně připomínajících restauraci. Pro otrlé Evropany jen s pálivou omáčkou, pro slabší povahy úlovky proženou na deset vteřin varem. Vybrané delikatesy stojí desítky dolarů, zatímco u nás v Evropě stovky. Tento obdivuhodný a bohužel vymírající způsob obživy sahá až do počátku sedmáctého století a od roku 2016 je součástí nehmotného dědictví UNESCO.

lahůdka

DEADTOWN

„Ten, kdo vypráví příběhy,
vládne světu.“

(přísluví kmene Hopi)

Právě končí století páry a na svět se derou fantastické vynálezy – film, fotografie, fonograf, ale i jiné, které nezačínají na „f“. Často jde jen o pouťovou zábavu, atrakci, jež některé děsí, ale většinu lidí přitahuje. Není proto divu, že tento bláznivým novinkám zcela propadl i hlavní hrdina příběhu – kouzelník, iluzionista a majitel pokleslého pražského kabaretu v jedné osobě. Muž, jenž se ve svých předstávách o Divokém západu nejraději prohání po arizonských pláních, popíjí v saloonu kořalku s pistolníky drsnými jak čtyřicítka šmirgl a v náručí svírá ty nejkrásnější štabajzny od Velkého kaňonu. Člověk, pro kterého není hranice mezi fantazií a realitou naštěstí tak jednoznačná a díky technickým novinkám se teď může k oněm předstávám přiblížit víc než kdy jindy. A protože jeho podnik v zapadlé uličce nevykazuje zrovna známky strmého rozkvětu, rozhodne se změnit svůj sen v nové dobrodružství – vzít diváky na cestu, kde se iluze mění v novou realitu...

WILD WEST SHOW

...Už více jak rok putuje Divadlo bratří Formanů cestou necestou Evropou, aby v dešti, vedru, suchu, vlhku, větru i protivětru rozbilo tam i onde své prkenné šapitó a zahrálo lidem příběh, který se nestal (i když kdo ví, tajemné kouty vlevo dole nevydávají svá tajemství lacino), ale jehož podstatu prožil každý, kdo nabyt alespoň špetku fantazie. Humor, kolty, trampolína, mrkev, klobouky, třmeny, kapela, rakev, saloon, kolo, zpěv, koně, vichr, film, iluze, třpytky, klíček, láska, vousatý mešuge... To vše a mnohem víc je Deadtown...

...Divadlo bratří Formanů je už pětadvacet let jedním z nejvýraznějších uměleckých uskupení českého divadla. Svým netradičním pojetím, náměty, stylem práce, originálním výtvarným zpracováním a poetikou se však z něho zcela vymyká. Kromě bratrů Petra a Matěje Formanových a několika málo stálých členů totiž vzniká pro každé představení nový tým, přinášející novou energii a dovednosti. V září a říjnu se o tom můžete díky několika pražským představením přesvědčit sami. Pak tude „humberto“ odfrčí zase za kopečky.

WWW.DEADTOWN.CZ

z pivovaru

Značka Bernard zazářila na mezinárodní degustační soutěži ve francouzském Lyonu. Hned ve čtyřech kategoriích obsadila stupně vítězů, když zlaté medaile získal Jantarový ležák i Černý ležák a stříbrné medaile si odnesl Bohemian Ale a Světlý ležák.

Na mezinárodní degustační soutěži Meininger's Craft Beer Award 2018 v Německu jsme vyhráli zlatou medaili za svrchně kvašené pivo Bernard Bohemian Ale. V soutěži bylo přihlášeno přes tisíc vzorků z 28 zemí.

V soutěži Pivo České republiky se dařilo naší Jedenáctce, kdy obsadila první i druhé místo ve své kategorii. Mezi výčepními pivy se blýskla Desítka a Dvanáctka, která navíc zabodovala i v kategorii Absolutní vítěz.

I v Táboře se dařilo! Na letošních tábořských pivních slavnostech Bernard zabodoval se svou Nefiltrovanou dvanáctkou (1. místo) a Jedenáctkou (2. místo). V kategorii speciálních piv zabodovala i naše novinka Bílé pivo Pšenice. Ocenění se dočkaly i naše reklamní předměty – pivní tácky a pivní sklo.

V tradiční novinářské anketě Naše pivo, kde novináři vybírají nejpoblábnější pivo již od roku 2001, se v letošním roce Bernard umístil na druhé příčce. Ankety se zúčastnilo 200 novinářů ze všech druhů médií a napříč všemi regiony České republiky. Při vlastním hlasování novináři nominovali 171 značek.

Na Frankfurt International Trophy získala piva Bernard Bohemian Ale a Sváteční ležák ocenění Grand Gold. Ani Černý ležák a Světlý ležák nevyšly na prázdko a odnesly si ocenění Gold.

Mám zdravou a dobrou firmu

Libor Musil | podnikatel

Úplně nejzásadnější je, že nejlepší je být nejlepší.

▼ Vy jste první firmu založil hned po listopadu jako jeden z prvních. Co vás k tomu vedlo?

Myslím, že částečně to bylo genem svobody, který jsem v sobě měl po svých předcích. Praděd vlastnil kovotepeckou dílnu a podnikal i můj děda. Já jsem se kromě studia věnoval motocyklovým závodům. Když jsem chtěl dát do kupy nějakou motorku, musel jsem si na to vydělat, abych mohl závodit. Mě strašně bavilo a baví dělat něco, kde mi nikdo nic nepřikazuje, neomezuje mě. Motorky byly jen moje, strašně mě to bavilo. A najednou přišla revoluce a já měl vedle sebe podnikavého tchána. Prakticky hned jsme si řekli, že budeme něco dělat. V podniku jsem skončil v prosinci a v lednu jsme s tcháňem založili první společnost. Já jsem stavěl svépomocí domek, čuchl jsem ke stavařině a tchán byl stavař, a tak jsme začali se stavařinou, i když o podnikání jako takovém jsme nic nevěděli. Bylo nám jasné, že stavařina pojede dál, a navíc se pro investice otevřela bývalá NDR. Já jsem neuměl německy a domlouval jsem kontrakty.

Jak se vaše firma jmenovala, už tenkrát to byl Liko-s?

Ne, jmenovala se Audo a já v ní měl menší podíl, vložil jsem do podnikání své peníze a další mi půjčili rodiče. A tak jsme začali.

Když jste do podnikání vstupoval, asi jste měl nějaké představy, sny. Jak moc se naplnily?

Víte, tenkrát se to nedalo zhmotňovat, že by vznikl nějaký konkrétní byznys plán, o tom to vůbec nebylo. Jenom jsme měli pocit, že musíme dělat něco, co přinese peníze. A dělat to svobodně. Byl jsem naivní, šli jsme do toho po hlavě. Představu, že do roka bude mít firma dvacet nebo dvě stě zaměstnanců jsme neměli. Na první zakázku jsme si

museli najít výrobní prostor. Ve Slavkově zkrachoval pivovar, tak jsme se domluvili se správcem, že nám pronajme výrobní halu. A když se ptal, co budeme dělat, odpověděl jsem, že budeme svařovat konstrukce a dodávat do Německa výrobní haly. On si jen klepal na čelo. Já jsem z domu přinesl svoji svářečku, základní nářadí jsem měl ještě z doby, kdy jsem jezdil na motorce, a tak jsme nějak vybavili halu a postupně přijímali zaměstnance.

A kdy jste založil firmu Liko-s?

My jsme s tcháňem pracovali společně. A na to, jak jsme nic neměli, se nám dařilo. Byl to velký cvrkot. Důležitá byla podpora od manželky. Vlastně mi není jasné, z čeho jsme žili, vždycky na konci měsíce jsme vraceli lahve, aby bylo na nákup. Já jsem si z firmy nebral skoro žádné peníze. Jak jsme začali s nadšením a svobodou, byli jsme úspěšní. Za tři roky jsme zaměstnávali tři sta lidí. Stavěli jsme po celé Evropě. Dokonce jsme dali dohromady prototyp vlastního stavebního jeřábu, jaký na trhu chyběl. Měli jsme dílnu, kde se vyrobily statisíce tapetovacích stolků, které jsme dodávali do obchodních řetězců. Opravdu se nám dařilo, ale neustáli jsme to finančně. Dobré bylo, že nám banky půjčovaly peníze, akorát nám zapomněly říct (smích), že je budou chtít zpátky. Bankéři říkali – tady máte úvěr na tři roky a pak se to nějak proloupuje a uvidí se. Jenže do bank přišli zahraniční majitelé a řekli takhle ne a chtěli ty peníze vrátit. Žádné prolongace, nic... My jsme netvořili zisk, ten růst byl tak velký, že jsme byli ve ztrátě. Tenkrát jsme se dostali na samou hranici krachu. Směnky byly na všechno, měl jsem zastavený i dům. Dluhy činily skoro 80 milionů korun, což na současné peníze je možná miliarda. A já měl firmu s obratem kolem 30 milionů. Neexistuje na světě software, který by spočítal, jak z toho ven. Ale my jsme to dali a dluhy jsme splatili. Ale to už jsem podnikal bez

tchána, náš rozchod nebyl příjemný. V roce 2005 jsem zaplatil poslední směnku.

A to už v tomhle roce byl Liko-s?

Ten jsme založili v roce 1992 společně s ještě jednou firmou. V roce 1995 to byly největší průšvihy, kdy jenom úroky na půjčkách dělaly 23%. Žili jsme z týdne na týden a banka nám všechno brala. Tehdy jsem říkal, že nemůžeme navenek vypadat jako dvě firmy – jedna obchodní a druhá výrobní, a tak jsme je spojili do jedné a zariskoval jsem ještě v tom, že jsme prodali výrobní prostory v Brně a postavili nové ve Slavkově u Brna, abychom neměli obchod na jednom místě a výrobu na druhém. Aby to bylo průhledné. A od roku 1995 Liko-s šlape.

Takže teď je firma stabilizovaná?

Ano. Ale je to, jak to bylo na začátku. Pořád přemýšlím, jak to vylepšit. Když se chcete dostat z dluhů, tak musíte růst. A my jsme pořád rostli a chceme růst i dál. Tenkrát se kovala firemní filozofie, kterou máme sepsanou v sedmi bodech. A zůstala naléhavost dělat pořád změny, takže já jsem spokojený člověk, mám zdravou a dobrou firmu, ale pořád mě v hlavě hlodá červ, který mě žene dopředu.

Hodně českých podnikatelů vybuodovalo prosperující firmu a pak ji prodalo. To vás nikdy nenapadlo?

Několikrát jsem měl nádherné nabídky. A v době, kdy jsme měli velké problémy, i jednu exkluzivní a byl bych za vodou. Neudělal jsem to.

Proč?

To je ten gen svobody. To je ta příslušnost k rodovému dědictví. Budovat něco, co budete dělat dál, a ne skákat z jednoho na druhé a hrát si na nějakého rentiéra. To není pro mě.

LIBOR MUSIL
*1963

Vystudoval Vysoké učení technické v Brně a pak pracoval ve státním podniku MEZ. Téměř hned po listopadu 1989 založil s tchánem první soukromou firmu. Nyní společně s manželkou vlastní stavební společnost Liko-s, jejímž je generálním ředitelem a předsedou představenstva. Firma se zaměřuje především na výrobu montovaných hal a dělicích příček a její specialitou jsou takzvané živé stavby. Libor Musil má dvě děti, které pracují v rodinné firmě.

Čím se odlišujete od jiných stavebních firem?

Tím, že jsem strojař, který byl donucen vírem událostí skončit ve stavařině. Tenkrát byl dobrý důvod vstoupit do stavařiny a byl to dobrý tah. Nicméně na stavařích mi jako strojařovi strašně vadí jedna věc. Když strojař sedne za prkno a něco nakreslí, tak už na tom prkně to musí fungovat, tam do sebe věci zapadají, každá desetina milimetru má svůj význam, kdežto ve stavařině oni prostě něco nakreslí, a když se jich zeptáte, co tahle čára znamená, odpoví, že neví a že se to potom na té stavbě nějak vyřeší. Pro mě není přijatelné něco udělat, uzavřít kontrakt a říct, že ty detaily pak nějak vyřešíme. Já jsem si ve stavařině našel systémy, které jsou na milimetr přesné a dají se dobře poskládat. To jsou ty montované stavby, kde jsme dovnitř vymysleli montované příčky, které se dají měnit, aniž by se muselo bourat.

Od jiných firem se odlišujete i tím, že při stavbách, pokud na to zákazník přistoupí, využíváte zeleň.

To jsou zelené fasády a střechy. Ty věci nevznikají náhodou, ale jsou výsledkem nějakého úsilí. My máme systém, který se jmenuje živé stavby. Jak jsem se bavil o tom domku, tak já jsem ho nikdy nedodělal. Řekli jsme si se ženou, že si postavíme nový domek v jedné vesnici u Slavkova. A protože to bylo v chráněné krajinné oblasti na kraji lesa, začal jsem přemýšlet o přírodě. Nechtěl jsem ji narušit a přišel jsem na to, že tam musím zachovat vodu. Přestal jsem jednat s obcí o tom, že mi tam

dotáhnou kanalizaci, a začal jsem přemýšlet, že si udělám čističku odpadních vod a tu vodu na pozemku udržím. Že vodou, kterou vyčistím, to budu zavlažovat. A že tam poskytnu živočichům jakousi oázu. Pak z normální čističky vznikla kořenová. A udělal jsem jezírko a po roce, co jsme tam bydleli, jsem viděl, že ta lokalita se změnila. Ona to předtím byla taková jihomoravská step. Ale tím, že jsem tam udržel vodu, tak tam začaly růst daleko lepší rostliny, začali se tam stahovat živočichové, objevili se ptáci. Zjistil jsem, že se dá postavit barák a na tom místě je líp než předtím, než se začalo stavět. A tak mě napadlo, co kdybychom stejným způsobem udělali i větší budovu. Tehdy jsme potřebovali pro naše vývojáře novou budovu. A tak jsme na vyschlé louce postavili barák se zelenou střechou, kořenovou čističku a další zeleň na fasádě a samozřejmě jezírko, které to místo v létě ochlazuje. To bylo udělané experimentálně, my jsme předtím nevěděli, jak se dělají zelené fasády. A teď už děláme zelené střechy a fasády běžně.

Finančně je to jak – proti běžné stavbě?

A proč se mě ptáte na finance?

Investory nejvíc zajímají.

To je špatně. Všichni se ptáme na finance. To nemá nic společného s financemi. Lidi chtějí postavit domek, a jestli do něho vloží o pár set tisíc navíc, není podstatné. A zelené technologie přinášejí úspory. V létě nemusíte mít klimatizaci a levnější je i topeň v zimě. My se musíme ptát, co je důležité pro

lidi a pro okolí. Všechny ty tradiční plechové nebo skleněné stavby ničí životní prostředí. Jsou jako radiátory, které do okolí posílají spoustu tepla.

Jak investora přesvědčíte, aby si vybral dražší, ale ekologickou stavbu?

Na naší budově je 300 metrů čtverečních vertikální zahrady a 220 metrů zelené střechy. Když chcete mít tak velký kus upravené zahrady, tak vás to taky něco stojí. My spojíme dvě věci a uděláme z toho trojitý užitek. To znamená, že my tu zahradu dáme na fasádu a střechu, tím v létě ochladíme dům a v zimě zateplíme a moc neprotopíme. Co je důležité – musíte jednat s lidmi, kteří jsou takhle zaměřeni. A finance tolik neřeší. A benefit, který tam je, je hodnota života lidí, kteří v té budově pracují. A co jsme přírodě stavbou vzali, dvakrát jí vrátíme.

Zmínil jste, že máte sedmi bodovou firemní filozofii. Zmíňte aspoň tři nejdůležitější.

Úplně nejzásadnější bod je, že nejlepší je být nejlepší. Ten druhý je, že podporujeme neformální fungování. Já lidem utvořím nějaký rámec a v tom je nechám svobodně jednat. My nemáme na všechno nějaký manuál. Lidi se musejí společně domlouvat, jak věci půjdou dopředu. A ještě bych zmínil dva. Na začátku každé inovace je chyba, takže my chybu nevnímáme jako věc negativní, ale jako začátek, impuls k další inovaci. Samozřejmě těch chyb nemůže být moc, protože každá stojí peníze. A poslední bod je, že musíme vytvářet zisk, abychom mohli platit daně a investovat do dalšího rozvoje.

TRADIČNÍ ČESKÝ VÝROBCE KOTLŮ

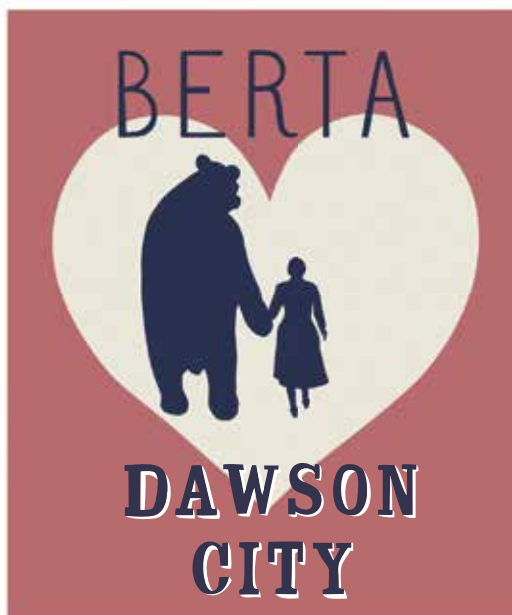
TRADICE • SPOLEHLIVOST • JISTOTA

DODÁVKY A SERVIS KOTELEN
VÝROBA KOTLŮ A TLAKOVÝCH NÁDOB
VÝROBA, OPRAVY HISTORICKÝCH LOKOMOTIVNÍCH KOTLŮ

SEA, Tyršova 469, 280 02 Kolín 2
SEA, Zabrání 1116, 763 02 Zlín – Malenovice

www.seacz.cz

POVEDZTE MI, KEFALÍNÍ,
ČO SI PREDSTAVUJETE
POD TAKÝM SLOVOM ABSURDNÝ?*

* KREDIT Z FILMU Z SÍROVÉHO ČERNÍ BARONÍ

O absurditách

Občas člověka napadá, že svět je plný absurdit. Tak třeba džíny. Dřív si je člověk koupil, a až když byly roztrhané, tak je vyhodil nebo ty v lepším stavu dal bezdomovcům. Dneska je to jinak. Džíny se vyrobí a pak záměrně roztrhají, aby se uspokojil nesmyslný módní trend, který trvá už několik let. Možná by bylo dobré dát ty bezvadné džíny bezdomovcům, a až když je unosí, tak je prodávat. Mohly by být levnější, protože záměrné ničení džínů také něco stojí a bezdomovci by to dělali zadarmo.

Další absurditou jsou účesy. Někteří chasníci mají vyholenou půlku hlavy a na té zbývající se tyčí podivně tvarovaný porost, který jim rozhodně nesluší. To není jako dlouhé vlasy, jejichž nositele za totality pronásledovali. A zasazoval se o to každý druhý soudruh, ať už byl ředitelem fabriky, nebo gymnázia. Dlouhé vlasy pro ně byly jako pro býka červený šátek. Bývaly dokonce doby, kdy dopadené vlasáče stříhali rovnou na policii, respektive na úřadovnách Veřejné bezpečnosti. A když už jsme u vlasů, absurdní se jeví, když někdo zamaskovává pleš přehazovačkou, protože stejně je na první pohled vidět, že je prostě plešatý.

Přímo výrobcem absurdit je Evropská unie. Stačí zmínit nadekretovanou délku banánů nebo zákaz normálních žárovek, případně výhruzné a hnusné fotky na krabičkách cigaret. Co je EU do toho, jakou délku má banán, a proč si nemůžu svítit tím, co uznám za vhodné? Vrcholem je však skutečnost, že o dotacích na obecní investice, jako je třeba kanalizace, chodníky nebo fotbalové hřiště, rozhodují v konečné instanci bruselští úředníci, kteří samozřejmě v obci nikdy nebyli a netuší, co skutečně potřebuje. A jestli něco byrokracie ovládá, pak je to přímo výroba absurdit a nejrůznějších pitomostí, které jen otravují lidi.

Úplně absurdní je nechat si vytetovat na ruku jméno holky, se kterou právě chodím. V případě rozchodu musím zase hledat třeba Janu, abych se netrápil odstraňováním tetování, což mimochodem dost bolí.

Nechci teď popudit pejskaře, ale to, že se svými miláčky znečišťují chodníky, je také absurdní, už proto, že člověk tohle nemůže, byť by se mu chtělo sebevíc. To by si všichni mysleli, že se úplně zbláznil a hned by volali policii.

Ale musím přiznat, že i já sám jsem malým výrobcem absurdit. Tak například si naplánuju zahraniční cestu na dny, o kterých tuším, že mě napadne deprese. Pak se po cizích městech doslova jen ploužím a děsí mě katastrofické představy. Že mně ukradnou peněženku nebo ztratím pas, případně zmeškám letadlo a se svou jazykovou výbavou skončím bezmocný v neznámé zemi, odsouzený k dlouhému pobytu na letišti, než pro mě přijede jazykově vybavený syn. Navíc člověk v depresi si ani neumí pořádně objednat jídlo, protože se nedokáže rozhodnout, neví, jestli má jít tam, nebo někam jina.

Taky se mi jeví absurdní, že se pořád svěřuji manželce se vším, co mě trápí nebo napadne, i když vím, jak na řečené zareaguje, tj. přinejmenším malou přednáškou a přinejhorším výčitkami. Také třeba nechápu, že když mi poštou přijde pokuta, protože jsem jel na červenou, proč ji nezaplátím z účtu a nevykašlu se na to, cokoli jí o pokutě říkat. Účet žena z důvodu vlastní pohodlnosti nekontroluje, což je z jejího pohledu absurdní, protože nemá přehled o mých výdajích. Pravda, pokud se o nich sám nezminím.

- Stavby pro veřejnost
- Stavby pro firmy
- Bydlení

Ledeč nad Sázavou, tel.: 777 728 224

www.tost.cz

Výlet do Svaté země

Ve Svaté zemi leží Jeruzalém a Betlém, dvě nejvýznamnější místa pro křesťany, ale o těch už magazín Vlastní cestou přinesl reportáže. Tentokrát se zaměříme na jiná, ale také zajímavá a významná místa.

Začneme Tel Avivem (fotoreportáž o jeho architektuře, která vychází z německého Bauhausu, jsme publikovali před více než rokem). Hlavní město, to ale není jen skvělá architektura. Dominantou města je obrovská růžová budova Opera Tower, kde je množství obchodů a restaurací. Člověk by určitě neměl vynechat alespoň letmou prohlídku Jemenské čtvrti s křivoláky uličkami, což je nejstarší část Tel Avivu. To stejné platí i pro telavivské muzeum umění, v jehož expozicích nechybí díla Moneta, Renoira, Van Gogha, Picassa a Dalího. Archeologické a historické předměty vystavují v Národopisném muzeu a velmi moderní je Muzeum židovské diaspory. Podél města se na břehu moře rozkládají krásné bílé pláže, kde se dá vykoupat. Nádherný pohled na Tel Aviv nabízí sto čtyřicet metrů vysoká Věž míru.

Blízko Tel Avivu se nachází Jaffa, jeden z nejstarších světových přístavů. Historické centrum je sice malé, tvoří ho jenom dvě ulice, ale je velmi malebné a dobře se tu nakupují nejrůznější suvenýry. V Jaffě je i několik křesťanských klášterů, mešita a umělecká čtvrť.

U moře leží i Caesarea. Vybuoval ji Herodes Veliký zhruba před dvěma tisíci let. Město bylo na konci třináctého století zničeno nájezdníky a postupně ho pohřbil písek. Jeho velikost odhalily až výkopy archeologů. Ohromující je římské divadlo pro čtyři tisíce diváků, kde se konají koncerty. Severně odtud leží jedinečný římský akvadukt.

V městě Haifa pod legendárním vrchem Karmel leží nádherná Baháistická svatyně, která se tyčí nad zahradnický upraveným svahem. Nahoře stojí karmelitánský klášter a Eliášova jeskyně, ve které žil a meditoval z bible známý prorok Eliáš.

Z Haify se dá jet do Nazaretu, kde se údajně Panně Marii narodil Ježíš Kristus, a proto je důležitý pro křesťany, kteří sem přijíždějí doslova z celého světa. Kostelům věvodí mimořádně ošklivá bazilika Zvěstování postavená v roce 1969. Zajímavá je cukrárna v centru města, kde vyrábějí blízkovýchodní zákusky, jako je třeba baklava. Čerstvé se dají ochutnat a je to opravdová lahůdka. Asi deset kilometrů od Nazaretu se vypíná vrch Tábor s krásnou bazilikou postavenou v roce 1924. Kolem jsou rozvaliny muslimské pevnosti. Pozoruhodný je i klášter svatého Jiří vytesaný do strmé skalní stěny.

Mezi nejzajímavější izraelská města patří Safed s půvabným starým centrem. Je tu několik starých synagog a Safed patří mezi čtyři svatá židovská města, jak se píše v talmudu.

Od hory Tábor může cesta pokračovat ke Galilejskému jezeru (někdy se uvádí název Genezaretské). Zastavit se dá v Kafarnaumu, kde archeologové odkryli domy a kostel. Jsou tu

i zříceniny synagogy ze čtvrtého století. Poblíž vykopávek je i velká restaurace, kde prodávají zdejší specialitu – poněkud bizarní rybu svatého Kryštofa.

Kolem jezera funguje i několik starých kibuců, kde židé společně hospodaří a na shromážděních rozhodují o důležitých věcech týkajících se relativně uzavřené komunity. Jeden z kibuců pořádá projížďky po jezeře v lodích, které jsou kopiemi dávných plavidel.

Po kratší zastávce v životem pulzujícím městu Tiberias nás čeká Jericho, které dnes leží na palestinských územích. Je to vůbec nejstarší známé město a hraje významnou roli v bibli, která se zmiňuje o několika návštěvách Ježíše Krista. Ve městě jsou pozoruhodné vykopávky a velká restaurace s bohatým bufetem blízkovýchodních specialit. Je škoda, že z loveckého zámečku Hišámův palác z osmého století zůstaly jen ruiny.

Když má člověk štěstí, tak při zastávce u řeky Jordán narazí na skupinu věřících, kteří zde provozují obřad křtu, při němž jsou knězem potopeni do vody.

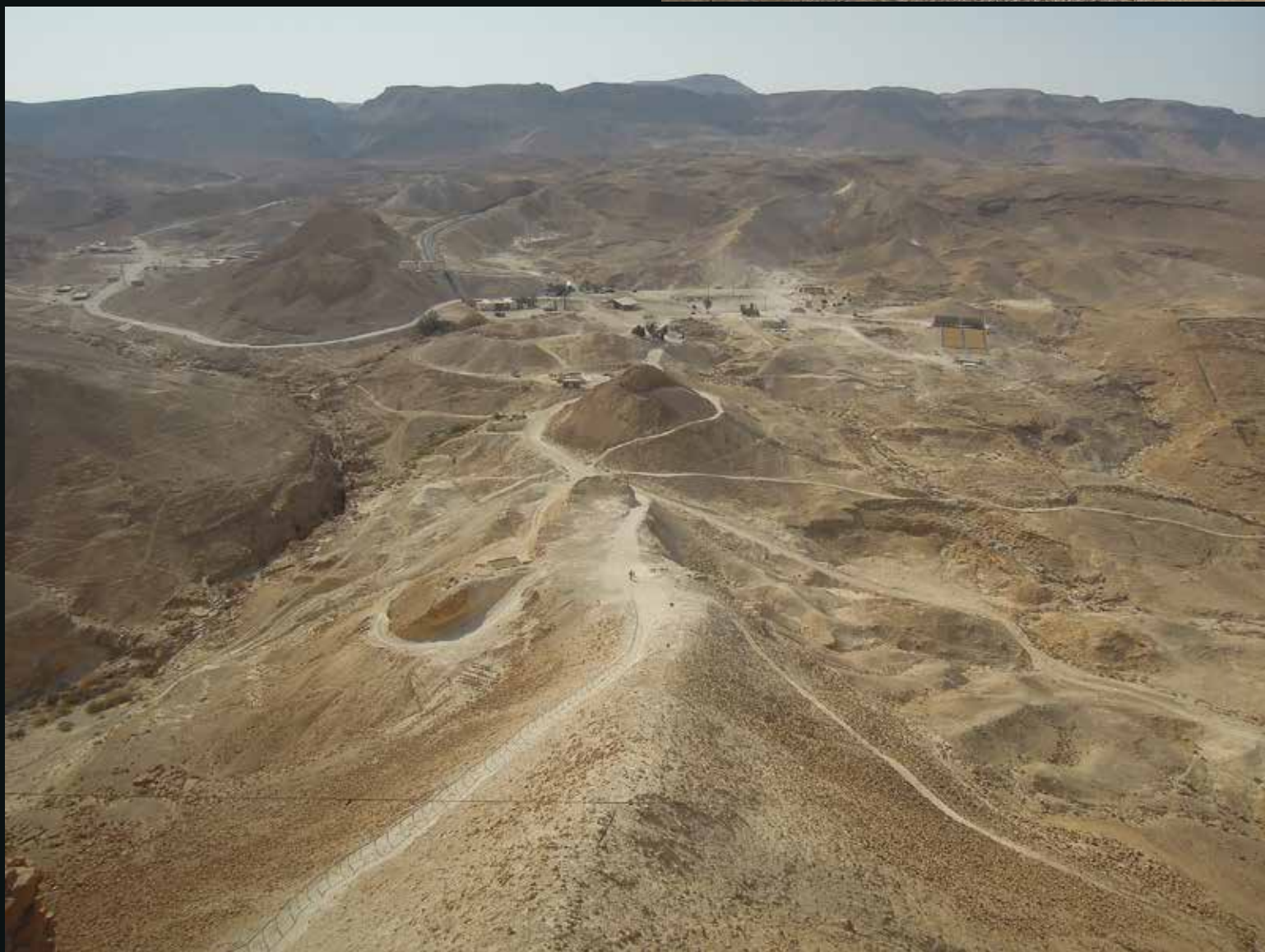
K Mrtvému moři je to z Jericha doslova kousek. A tady si nikdo nenechá ujít alespoň koupel ve vodě nasycené minerály. Ale pozor – stačí jediná kapka, která vám spadne do oka, a prožijete dost šílenou bolest. Autor mluví z vlastní zkušenosti. V Mrtvém moři se prakticky nedá plavat, lze jenom ležet na zádech a nechat se nadnášet, případně u toho číst knížku nebo noviny. Zelenou oázu v poušti je Ejn Gedi. Několik pramenů způsobuje, že tu roste bujná tropická vegetace, ale i pouštní rostliny. Národní park je také domovem četných zvířat, jako je třeba pouštní levhart.

Vrcholem této části výletu je pevnost Masada stojící na vysokém plochem kopci nad mořem. Zajímavě tu hospodařili s vodou, na úpatí hory byly nádrže a kanály na dešťovou vodu, z nichž vodu nahoru do pevnosti nosili oslové. V prvním století našeho letopočtu Masadu obléhali Římané. Bylo jich deset tisíc. Dva roky trvalo, než se jim podařilo zdolat necelou tisícovku židů, kteří než by padli do zajetí, raději spáchali hromadnou sebevraždu. Masada, to je jeden ze symbolů izraelského státu a jeho vojáci při skládání přísahy slibují, že Masada už nikdy nesmí padnout.

Velkou část Izraele tvoří Negevská poušť, ve které dodnes žijí svým kočovným životem hrdí beduíni. I když mladší generace už studuje na středních i vysokých školách a říká se, že jsou z nich mimořádně dobří lékaři a právníci. Dnes mnozí beduíni žijí usedlým způsobem života a do pouště se vrací jen o víkendech.

Za návštěvu určitě stojí i Hebron, ale jen málokdo si tam troufne zajet. Město je pod palestinskou správou, ale část centra obývají židovští osadníci, kteří odmítají odejít, a chrání je izraelská vojska. Přesto občas dochází ke konfliktům a ve městě panuje citelné napětí.

Bezpečněji je v Berševě, i když jsou chvíle, kdy na město dopadají rakety z pásma Gazy. V historickém centru stojí dvě malebné budovy – osmanská mešita a guvernérský palác. Největší atrakcí je však tradiční beduínský trh, kde se prodává dobytek, ale i šperky a předměty z mědi.

Hrad Kunštát založili páni z Kunštátu někdy kolem poloviny třináctého století. Nejvýznamnější člen rodu byl Jiří z Kunštátu a Poděbrad, který byl zvolen českým králem. Páni z Kunštátu vlastnili a upravovali hrad až do roku 1521. V průběhu šestnáctého století byl novými vlastníky hrad přestavěn na pohodlnější renesanční zámek. O století později došlo k dalším stavebním pracím a klasicistní úpravy zámku se odehrály na přelomu osmnáctého a devatenáctého století za svobodných pánů Honrichsů z Wolfswarffenu. Za nich byly v druhé polovině devatenáctého století provedeny další zásahy do vzhledu zámku a jeho okolí.

Po druhé světové válce patřil zámek státu a své sklady v něm mělo několik státních institucí. V roce 2005 převzal správu zámku Národní památkový ústav, který jej v téže roce zpřístupnil veřejnosti. Působivé jsou zejména upravené reprezentační prostory, kde se návštěvníci mohou seznámit s kulturou bydlení posledních šlechtických majitelů.

Solidní občerstvení nabízí turistům pizzerie Piccolo a restaurace Myslivna v blízkém Sychotíně.

Zámek Kunštát

Využívejte 100 % energie z vlastní střechy

e-on

Energie ze slunce kdykoli k použití

Pořídte si náš solární systém s Virtuální baterií, do které si uložíte nespotřebovanou energii. Tu pak využijete, až budete potřebovat. Ve tmě, v zimě, jednoduše.

eon-solar.cz

Den Bernarda

4. října 2018, od 17:00

pivo za 15 Kč

DALŠÍ ČÍSLO V ŘÍJNU!

PROBÍHÁ NA OZNAČENÝCH MÍSTECH, KDE ČEPUJÍ PIVO BERNARD. AKCE TRVÁ DO POSLEDNÍ KAPKY. CENA 15 Kč
PLATÍ POUZE PŘI KONZUMACI V MÍSTĚ KONÁNÍ. REZERVUJTE SI SVÉ MÍSTO VČAS.